

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-310/14

Nike European Operations Netherlands BV
v.
Sportland Oy

(žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Helsingin hovioikeus)

„Řízení o předběžné otázce — Nařízení (ES) č. 1346/2000 — Články 4 a 13 — Úpadkové řízení — Úkony poškozující všechny věřitele — Žaloba na vrácení plateb provedených před dnem zahájení úpadkového řízení — Právo členského státu, který úpadkové řízení zahájil — Právo jiného členského státu upravující dotčený úkon — Právo neumožňující „žádným způsobem napadnout v daném případě dotyčný úkon“ — Důkazní břemeno“

Shrnutí – rozsudek Soudního dvora (šestého senátu) ze dne 15. října 2015

- Právo Evropské unie — Výklad — Vícejazyčné texty — Jednotný výklad — Rozdíly mezi jednotlivými jazykovými verzemi — Kontext a účel dotčené právní úpravy jakožto referenční základ*
(Nařízení Rady č. 1346/2000, článek 13)
- Soudní spolupráce v občanských věcech — Úpadková řízení — Nařízení č. 1346/2000 — Jednání poškozující třetí osoby — Rozhodné právo — Výjimka z obecného pravidla použití lex fori concursus — Podmínky použití — Akt, který nelze napadnout na základě lex causae — Povinnost přihlédnout ke všem okolnostem případu*
(Nařízení Rady č. 1346/2000, článek 13)
- Soudní spolupráce v občanských věcech — Úpadková řízení — Nařízení č. 1346/2000 — Jednání poškozující třetí osoby — Rozhodné právo — Výjimka z obecného pravidla použití lex fori concursus — Podmínky použití — Akt, který nelze napadnout na základě lex causae — Důkazní břemeno spočívající na účastníkovi řízení, proti němuž směřuje žaloba na neplatnost, zrušení nebo neúčinnost právního úkonu*
(Nařízení Rady č. 1346/2000, článek 13)
- Soudní spolupráce v občanských věcech — Úpadková řízení — Nařízení č. 1346/2000 — Jednání poškozující třetí osoby — Rozhodné právo — Výjimka z obecného pravidla použití lex fori concursus — Podmínky použití — Akt, který nelze napadnout na základě lex causae — Důkazní břemeno upravené nařízením — Neexistence procesních pravidel — Použití vnitrostátního práva — Podmínka — Respektování zásad rovnocennosti a efektivit*
(Nařízení Rady č. 1346/2000, článek 13)

5. *Soudní spolupráce v občanských věcech — Úpadková řízení — Nařízení č. 1346/2000 — Jednání poškozující třetí osoby — Rozhodné právo — Výjimka z obecného pravidla použití lex fori concursus — Podmínky použití — Akt, který nelze napadnout na základě lex causae — Posouzení vzhledem ke všem ustanovením a obecným zásadám tohoto práva*

(Nařízení Rady č. 1346/2000, článek 13)

6. *Soudní spolupráce v občanských věcech — Úpadková řízení — Nařízení č. 1346/2000 — Jednání poškozující třetí osoby — Rozhodné právo — Výjimka z obecného pravidla použití lex fori concursus — Podmínky použití — Akt, který nelze napadnout na základě lex causae — Důkazní břemeno spočívající na účastníkovi řízení, proti němuž směřuje žaloba na neplatnost, zrušení nebo neúčinnost právního úkonu — Důkazní břemeno spočívající na navrhovateli jen poté, co odpůrce prokáže nenapadnutelnost dotčeného aktu*

(Nařízení Rady č. 1346/2000, článek 13)

1. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 17)

2. Článek 13 nařízení č. 1346/2000 o úpadkovém řízení musí být vykládán v tom smyslu, že jeho uplatnění podléhá podmínce, že dotyčný úkon nelze s přihlédnutím ke všem okolnostem případu napadnout na základě práva rozhodného pro tento úkon (*lex causae*).

Článek 13 uvedeného nařízení má totiž chránit legitimní očekávání osoby, která má prospěch z úkonu, který poškozuje všechny věřitele, tím, že stanoví, že tento úkon se bude i nadále řídit, a to i po zahájení úpadkového řízení, právem, které bylo pro tento úkon rozhodným ke dni jeho učinění, tedy *lex causae*. Z tohoto cíle zjevně vyplývá, že uplatnění uvedeného článku vyžaduje, aby se přihlédlo ke všem okolnostem případu. Nelze totiž legitimně očekávat, že platnost úkonu bude po zahájení úpadkového řízení posouzena bez ohledu na tyto okolnosti, zatímco v případě nezahájení takového řízení se k nim přihlédne.

Kromě toho povinnost vykládat výjimku stanovenou v článku 13 uvedeného nařízení striktně brání širokému výkladu oblasti působnosti tohoto článku, který by umožňoval osobě, která má prospěch z úkonu, který poškozuje všechny věřitele, aby se vyhnula použití *lex fori concursus* tím, že se bude pouze čistě abstraktně dovolávat nenapadnutelné povahy daného úkonu na základě ustanovení *lex causae*.

(viz body 19–22, výrok 1)

3. Pro účely uplatnění článku 13 nařízení č. 1346/2000 o úpadkovém řízení a v případě, kdy účastník řízení, proti němuž směřuje žaloba na neplatnost, zrušení nebo neúčinnost právního úkonu, poukazuje na ustanovení práva rozhodného pro tento úkon (*lex causae*), podle kterého lze tento úkon napadnout pouze za okolností stanovených v tomto ustanovení, je na tomto odpůrci, aby namítl absenci takových okolností a předložil o tom důkazy.

Ze samotného znění článku 13 uvedeného nařízení totiž vyplývá, že účastník řízení, proti němuž směřuje žaloba na neplatnost, zrušení nebo neúčinnost právního úkonu, přísluší prokázat, že tento úkon nelze na základě *lex causae* napadnout. Kromě toho uvedený článek 13 tím, že stanoví, že tento odpůrce musí prokázat, že daný úkon nelze „žádným způsobem“ napadnout a to s přihlédnutím ke

všem okolnostem případu, rovněž ukládá tomuto odpůrci, přinejmenším implicitně, povinnost předložit důkazy jak o existenci skutečností, které podporují závěr, že daný úkon je nenapadnutelný, tak o absenci jakéhokoliv skutečnosti, která by tomuto závěru odporovala.

(viz body 25, 31, výrok 2)

4. Článek 13 nařízení č. 1346/2000 o úpadkovém řízení sice výslovně upravuje rozdělení důkazního břemene, neobsahuje však zvláštní ustanovení o procedurálních aspektech. Tento článek neobsahuje žádná ustanovení zejména o pravidlech pro provádění důkazů, o důkazech přípustných před příslušným vnitrostátním soudem nebo o zásadách, kterými se řídí hodnocení důkazní síly důkazů, jež byly tomuto soudu předloženy, ze strany tohoto soudu.

Při neexistenci harmonizace těchto pravidel v unijním právu je přitom na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby na základě zásady procesní autonomie taková pravidla stanovil, avšak za podmínky, že nejsou méně příznivá než pravidla upravující podobné situace podléhající vnitrostátnímu právu (zásada rovnocennosti) a že v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv priznaných unijním právem (zásada efektivity).

Zásada efektivity na jedné straně brání uplatnění vnitrostátních procesních pravidel, která by v praxi znemožňovala nebo nadměrně ztěžovala použití článku 13 nařízení č. 1346/2000, tím, že by stanovila příliš přísná pravidla, zejména pokud jde o negativní důkazy o absenci určitých okolností. Na druhou stranu tato zásada brání příliš benevolentním vnitrostátním pravidlům o dokazování, jejichž použití by v praxi vedlo k přenesení důkazního břemene podle článku 13 uvedeného nařízení.

Pouhé obtíže při prokázání existence okolností, za nichž *lex causae* neumožňuje napadnout daný úkon, či případně absence okolností stanovených *lex causae*, za kterých lze tento úkon napadnout, samy o sobě neporušují zásadu efektivity, ale spíše splňují požadavek vykládat uvedený článek striktně.

(viz body 27–30)

5. Článek 13 nařízení č. 1346/2000 o úpadkovém řízení musí být vykládán v tom smyslu, že výraz „neumožňuje žádným způsobem napadnout [...] dotýčný úkon“ zahrnuje, kromě ustanovení práva rozhodného pro tento úkon (*lex causae*) použitelných v oblasti insolvence, i všechna ustanovení a obecné zásady tohoto práva.

Článek 13 má totiž chránit legitimní očekávání osoby, která má prospěch z úkonu, který poškozuje všechny věřitele, tím, že stanoví, že tento úkon se bude i nadále řídit, a to i po zahájení úpadkového řízení, *lex causae*. Nadto uplatnění tohoto článku 13 ve prospěch takové osoby vyžaduje, aby bylo přihlédnuto ke všem okolnostem případu.

Cíl ochrany legitimního očekávání, jakož i nutnost přihlédnout ke všem okolnostem případu, však vyžadují výklad článku 13 téhož nařízení v tom smyslu, že uvedená osoba musí prokázat, že dotýčný úkon nelze napadnout ani na základě ustanovení *lex causae* použitelných v oblasti insolvence, ani na základě *lex causae* jako celku.

Znění článku 13 nařízení č. 1346/2000 totiž jasně hovoří ve prospěch tohoto výkladu, jelikož vyžaduje, aby osoba, která má prospěch z úkonu poškozujícího všechny věřitele, prokázala, že tento úkon nelze napadnout „žádným způsobem“. Kromě toho nelze legitimně očekávat, že úkon, který lze napadnout na základě ustanovení nebo obecné zásady *lex causae*, bude po zahájení úpadkového řízení posuzován pouze s ohledem na ustanovení *lex causae*, jež se použijí v oblasti insolvence.

(viz body 33–36, výrok 3)

6. Článek 13 nařízení č. 1346/2000 o úpadkovém řízení musí být vykládán v tom smyslu, že účastník řízení, proti němuž směřuje žaloba na neplatnost, zrušení nebo neúčinnost úkonu, musí prokázat, že právo rozhodné pro tento úkon (*lex causae*) jako celek neumožňuje tento úkon napadnout.

Článek 13 uvedeného nařízení, podle kterého je na odpůrci, aby namítl absenci okolností umožňujících napadnout tento úkon na základě *lex causae* a předložil o tom důkazy, totiž nerozlišuje mezi ustanoveními *lex causae* použitelnými v oblasti insolvence a zásadami *lex causae* použitelnými v jiných oblastech, nýbrž stanoví, že uvedenému odpůrci přísluší prokázat, že dotýčný úkon nemůže být napaden „žádnými prostředky“. Ze znění tohoto článku tedy jasně vyplývá, že musí být vykládán v tom smyslu, že tentýž odpůrce musí prokázat, že *lex causae* jako celek neumožňuje tento úkon napadnout.

Tento závěr je rovněž v souladu se zásadou, podle které článek 13 nařízení č. 1346/2000 musí být vykládán striktně, a odpovídá cíli uvedeného článku 13, jímž je chránit legitimní očekávání osoby, která má prospěch z úkonu, který poškozuje všechny věřitele, tím, že stanoví, že tento úkon se bude i nadále řídit právem, které bylo pro tento úkon rozhodným ke dni jeho učinění.

Vnitrostátní soud, k němuž byla podána žaloba na neplatnost, zrušení nebo neúčinnost právního úkonu, může konstatovat, že je na navrhovateli, aby předložil důkaz o ustanovení nebo zásadě uvedeného práva, na základě kterých lze uvedený úkon napadnout, pouze tehdy, má-li tento soud za to, že odpůrce nejprve skutečně prokázal, že s ohledem na obecně použitelná pravidla vnitrostátního procesního práva je daný úkon podle téhož práva nenapadnutelný.

(viz body 38–41, 45, výrok 4)